EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

ثمرة العلم العمل

Rodul cunoașterii este fapta

ʿAbd al-Razzāq al-Badr

INSTITUTUL TAWHID
tawhid.ro

ʿAbd al-Razzāq ibn ʿAbd al-Muḥsin al-Badr

Rodul cunoașterii este fapta

ثمرة العلم العمل

Institutul Tawhid
România · 2026

Titlul original: ثمرة العلم العمل
Ediția I
Ediție în limba română publicată de Institutul Tawhid. Distribuție gratuită.
Institutul Tawhid · https://www.tawhid.ro

Text arab coranic: Tanzil Project, Uthmani v1.1. © 2007–2026 Tanzil Project. Licență: Creative Commons Attribution 3.0 (CC BY 3.0). https://tanzil.net. Reproducere fără modificarea textului.

Cuprins

Cunoașterea și punerea ei în practică 1
1 Cunoașterea și fapta sunt scopul creației 8
2 Omul va fi întrebat ce a făcut cu ceea ce știa 11
3 Avertisment pentru cel care nu împlinește ceea ce știe 14
4 Fapta este o cauză a intrării în Paradis 17
5 Graba înaintașilor de a împlini ceea ce aflau 20
6 Graba înaintașilor de a părăsi ceea ce era oprit 23
7 Punerea în practică întărește și statornicește cunoașterea 25
8 Pilda faptei este mai puternică în chemarea la Allah 26
9 Să-I cerem lui Allah ajutor pentru a împlini ceea ce știm 29
10 Mustrarea celui care nu se preocupă de faptă 30
Indice 35

Cunoașterea și punerea ei în practică

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَٰنِ الرَّحِيمِ

În numele lui Allah, Cel Milostiv, Îndurător.

Toată lauda I se cuvine lui Allah. Îl lăudăm, Îi cerem ajutorul și iertarea și ne întoarcem la El cu căință. Căutăm adăpost la Allah de răul sufletelor noastre și de faptele noastre rele. Pe cel pe care Allah îl călăuzește nimeni nu-l poate rătăci, iar pe cel pe care El îl lasă să rătăcească nimeni nu-l poate călăuzi. Mărturisesc că nimeni nu are dreptul să fie adorat în afară de Allah, Unicul, fără asociat, și mărturisesc că Muḥammad este robul și Trimisul Său. Allah să-l binecuvânteze și să-i dăruiască pace lui, familiei sale și tuturor companionilor săi.

În continuare: locul cunoașterii și rangul ei înalt în religia noastră dreaptă sunt bine cunoscute. Ea este temelia cu care trebuie început. Legea religioasă nu poate fi pusă în practică, iar adorarea pentru care omul a fost creat și adus la existență nu poate fi împlinită decât prin cunoaștere.

Cunoașterea este, așadar, o temelie indispensabilă; cu ea se începe și ea are întâietate. Allah — slăvit și preamărit fie El — spune:

﴿فَٱعْلَمْ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا ٱللَّهُ وَٱسْتَغْفِرْ لِذَنۢبِكَ وَلِلْمُؤْمِنِينَ وَٱلْمُؤْمِنَٰتِ﴾

„Să știi, așadar, că nimeni nu are dreptul să fie adorat în afară de Allah și cere iertare pentru păcatul tău, precum și pentru dreptcredincioși și dreptcredincioase."
Fragment coranic — Coran, 47:19

El — măreață este slava Sa — a început cu îndemnul la cunoaștere. Printre rugile pe care Profetul nostru ﷺ le rostea în fiecare dimineață, după rugăciunea de dimineață, se află cea relatată în Musnad-ul imamului Aḥmad, în Sunan Ibn Mājah și în alte lucrări. Umm Salamah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus că el rostea zilnic, după încheierea rugăciunii:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا

„O, Allah, Îți cer cunoaștere folositoare, hrană și câștig bune și fapte primite!"

Iar într-o altă relatare: „și fapte drepte".[1]

În ruga sa zilnică, el — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra sa — a așezat cunoașterea folositoare înaintea câștigului bun și a faptei primite. Omul nu poate deosebi un câștig bun de unul rău și nici o faptă dreaptă de una rea decât prin cunoașterea folositoare.

1 Relatat de Aḥmad (6/294) și Ibn Mājah (925). În lanțul său se află un narator nenumit, însă relatarea are o mărturie de susținere prin Abū al-Dardāʾ la al-Ṭabarānī, în al-Duʿāʾ (670). De aceea, al-Ḥāfiẓ Ibn Ḥajar a apreciat-o drept ḥasan în Natāʾij al-Afkār (2/315), iar al-Albānī a autentificat-o în Ṣaḥīḥ Ibn Mājah.

Cunoașterea folositoare este lumină pentru cel care o are; prin ea se călăuzește. Allah — slăvit și preamărit fie El — spune:

﴿وَكَذَٰلِكَ أَوْحَيْنَآ إِلَيْكَ رُوحًا مِّنْ أَمْرِنَا ۚ مَا كُنتَ
تَدْرِى مَا ٱلْكِتَٰبُ وَلَا ٱلْإِيمَٰنُ وَلَٰكِن جَعَلْنَٰهُ نُورًا
نَّهْدِى بِهِۦ مَن نَّشَآءُ مِنْ عِبَادِنَا﴾

„Astfel ți-am revelat Noi un duh, prin porunca Noastră. Tu nu știai ce este Cartea și nici credința, dar Noi am făcut din ea o lumină prin care îi călăuzim pe aceia dintre robii Noștri pe care voim."

Fragment coranic — Coran, 42:52

Cunoașterea este lumină pentru cel care o are. Învățatul din mijlocul comunității se aseamănă unui om care ține o lampă între oameni aflați în întuneric: le luminează drumul, iar ei scapă de capcane, se feresc de spini și de primejdii și înaintează pe o cale dreaptă. De aceea, în Cartea lui Allah și în Sunna Profetului Său ﷺ se găsesc numeroase texte și dovezi despre meritul cunoașterii, noblețea și însemnătatea ei, precum și laude aduse celor care o dețin și arătarea rangului lor înalt.

Este îndeajuns ca cinste și noblețe pentru oamenii cunoașterii faptul că Allah a alăturat mărturia lor mărturiei Sale despre cel mai măreț adevăr: unicitatea Sa.

﴿شَهِدَ ٱللَّهُ أَنَّهُۥ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ وَٱلْمَلَٰٓئِكَةُ وَأُو۟لُوا۟ ٱلْعِلْمِ قَآئِمًۢا
ۚ
بِٱلْقِسْطِ ۚ لَآ إِلَٰهَ إِلَّا هُوَ ٱلْعَزِيزُ ٱلْحَكِيمُ﴾

„Allah mărturisește că nimeni nu are dreptul să fie adorat în afară de El, iar îngerii și cei înzestrați cu știință mărturisesc și ei, El statornicind dreptatea. Nimeni nu are dreptul să fie adorat în afară de El, Cel Atotputernic, Cel Înțelept."
Coran, 3:18

Despre noblețea și meritul oamenilor cunoașterii, Allah — slăvit și preamărit fie El — spune:

﴿قُلْ هَلْ يَسْتَوِى ٱلَّذِينَ يَعْلَمُونَ وَٱلَّذِينَ لَا يَعْلَمُونَ﴾

„Spune: «Oare sunt egali cei care știu și cei care nu știu?»"
Fragment coranic — Coran, 39:9

﴿إِنَّمَا يَخْشَى ٱللَّهَ مِنْ عِبَادِهِ ٱلْعُلَمَٰٓؤُا۟﴾

„Dintre robii Săi, numai învățații se tem de Allah."
Fragment coranic — Coran, 35:28

﴿يَرْفَعِ ٱللَّهُ ٱلَّذِينَ ءَامَنُوا۟ مِنكُمْ وَٱلَّذِينَ أُوتُوا۟ ٱلْعِلْمَ
دَرَجَٰتٍ﴾

„Allah îi va ridica în trepte pe cei dintre voi care cred și pe cei cărora li s-a dat cunoașterea."
Fragment coranic — Coran, 58:11

S-a spus despre înțelesul acestui verset că Allah îl înalță în trepte pe credinciosul învățat deasupra credinciosului lipsit de această cunoaștere și înțelegere. Înălțarea în trepte arată măreția meritului și rangul înalt.

În hadithul lui Abū al-Dardā', relatat în Musnad și în alte lucrări, Profetul nostru ﷺ a explicat meritul cunoașterii și locul celor care o dețin, spunând într-un hadith cuprinzător:

„Celui care străbate un drum căutând cunoașterea Allah îi ușurează prin aceasta un drum spre Paradis. Îngerii își coboară aripile pentru cel care caută cunoașterea, mulțumiți de ceea ce face. Pentru învățat cer iertare cei din ceruri și de pe pământ, până și peștii din apă. Superioritatea învățatului față de simplul adorator este asemenea superiorității lunii pline față de celelalte stele. Învățații sunt moștenitorii profeților. Profeții nu au lăsat moștenire nici dinari, nici dirhami; ei au lăsat cunoașterea. Cine o dobândește a dobândit o parte îmbelșugată."[2]

Al-Ṭabarānī a relatat în al-Awsaṭ, cu un lanț bun, că Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a trecut prin piața Medinei, s-a oprit și a spus: „Oameni ai pieței, ce vă ține pe loc?" Ei au întrebat: „Despre ce vorbești, Abū Hurayrah?" El a spus: „Moștenirea Trimisului lui Allah ﷺ se împarte, iar voi stați aici și nu mergeți să vă luați partea?" „Unde se împarte?", au întrebat. „În moschee", le-a răspuns.[3]

Ei s-au grăbit spre moschee, iar Abū Hurayrah i-a așteptat până s-au întors. I-a întrebat: *„Ce s-a întâmplat?"* Ei au spus: *„Abū Hurayrah, am mers la moschee și am intrat, dar n-am văzut nimic împărțindu-se!"* Abū Hurayrah i-a întrebat: *„N-ați văzut pe nimeni în moschee?"* Ei au răspuns: *„Ba da, am văzut oameni care se rugau, oameni care citeau Coranul și oameni care discutau despre ceea ce este îngăduit și ceea ce este oprit."* El le-a spus: *„Vai vouă! Tocmai aceea este moștenirea lui Muḥammad ﷺ."*

Acesta este înțelesul cuvintelor Profetului — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra sa — despre moștenirea profeților: ei nu

2 Relatat de Aḥmad (5/196), Abū Dāwūd (3641), al-Tirmidhī (2682), Ibn Mājah (223) și Ibn Ḥibbān (88). Al-Albānī a spus în Ṣaḥīḥ al-Targhīb wa-l-Tarhīb (1/17): „Ḥasan prin mărturii de susținere."

3 Al-Ṭabarānī, al-Mu'jam al-Awsaṭ (1429). Al-Albānī a apreciat relatarea drept ḥasan în Ṣaḥīḥ al-Targhīb (83).

au lăsat dinari ori dirhami, ci cunoașterea. Cu cât partea omului din cunoaștere este mai mare, cu atât este mai mare partea sa din moștenirea profeției.

În cele două Ṣaḥīḥ-uri, în hadithul lui Muʿāwiyah, Profetul ﷺ a spus: „Celui căruia Allah îi voiește binele îi dă înțelegere în religie."[4] Cuvântul „bine" apare aici într-o formă nehotărâtă, pentru a arăta măreția, noblețea și înălțimea roadelor pe care le culege cel care dobândește înțelegere în religia lui Allah. De aceea, faptul că musulmanul pornește pe drumul căutării cunoașterii și al dobândirii ei este un semn că Allah — slăvit și preamărit fie El — îi voiește binele.

Ibn al-Qayyim a spus: *„Aceasta se aplică dacă prin înțelegere se are în vedere cunoașterea care atrage după sine fapta. Dar dacă se are în vedere simpla cunoaștere, nu rezultă că oricui a dobândit înțelegere în religie i s-a voit binele."*

Adică omul să înțeleagă și să pună în practică, urmărind prin învățarea sa să înlăture neștiința din el însuși și să-L adore pe Allah — slăvit și preamărit fie El — cu înțelegere limpede și cu lumină de la El. Dacă are această însușire, ea atrage după sine dobândirea binelui.

Ibn al-Qayyim a mai spus: „Dar dacă se are în vedere simpla cunoaștere, nu rezultă că oricui a dobândit înțelegere în religie i s-a voit binele; în acest caz, înțelegerea este o condiție a voirii binelui, pe când în primul caz ea atrage binele după sine."[5]

Cunoașterea este urmărită pentru a fi pusă în practică. Ea se caută pentru faptă și pentru împlinirea adorării lui Allah — slăvit și preamărit fie El. De aceea, ea are întâietate față de faptă și cu ea se începe, astfel încât fapta, adorarea, ascultarea și apropierea de Allah să se întemeieze pe înțelegere limpede, pe cunoaștere folositoare și pe o temelie corectă, luate din Cartea lui Allah și din Sunna Profetului Său ﷺ.

Din acest motiv, al-Khaṭīb al-Baghdādī — Allah să aibă milă de el — a alcătuit o valoroasă scriere intitulată Iqtiḍāʾ al-ʿIlm

4 Relatat de al-Bukhārī (71, 3116, 7312) și Muslim (1037), din hadithul lui Muʿāwiyah — Allah să fie mulțumit de el.

5 Miftāḥ Dār al-Saʿādah (1/65).

al-ʿAmal, *„Cunoașterea cere punerea în practică”*, în care a adunat numeroase texte și relatări importante despre acest subiect. Titlul înseamnă că scopul cunoașterii este fapta, adorarea lui Allah și împlinirea ei cu înțelegere limpede. Dacă omul are cunoaștere fără faptă, nu împlinește adorarea; iar dacă are faptă fără cunoaștere, nici atunci nu o împlinește. Adorarea lui Allah — slăvit și preamărit fie El — nu se realizează decât prin amândouă: cunoașterea folositoare și fapta dreaptă. Allah spune:

﴿هُوَ ٱلَّذِىٓ أَرۡسَلَ رَسُولَهُۥ بِٱلۡهُدَىٰ وَدِينِ ٱلۡحَقِّ﴾

„El este Cel care l-a trimis pe Trimisul Său cu călăuzirea și religia adevărului.”
Fragment coranic — Coran, 9:33

„Călăuzirea” este cunoașterea folositoare, iar *„religia adevărului”* este fapta dreaptă care apropie de Allah. Cu acestea a fost trimis Profetul nostru — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra sa — și cu acestea au fost trimiși toți profeții.

Pentru a vedea mărturiile și dovezile că știința cere punerea în practică și că scopul ei este fapta, voi înfățișa mai multe puncte care lămuresc acest lucru și adună o parte dintre dovezile sale. Așadar:

1 Cunoașterea și fapta sunt scopul creației

Faptul că știința cere punerea în practică se vede limpede și din aceea că amândouă sunt urmărite prin creație. Allah i-a creat pe oameni ca să-L cunoască și i-a creat ca să-L adore.
Dovada pentru primul aspect este cuvântul lui Allah — slăvit și preamărit fie El — din ultimul verset al surei al-Ṭalāq:

﴿ٱللَّهُ ٱلَّذِى خَلَقَ سَبْعَ سَمَٰوَٰتٍ وَمِنَ ٱلْأَرْضِ مِثْلَهُنَّ
يَتَنَزَّلُ ٱلْأَمْرُ بَيْنَهُنَّ لِتَعْلَمُوٓا۟ أَنَّ ٱللَّهَ عَلَىٰ كُلِّ شَىْءٍ قَدِيرٌ
وَأَنَّ ٱللَّهَ قَدْ أَحَاطَ بِكُلِّ شَىْءٍ عِلْمًا﴾

„Allah este Cel care a creat șapte ceruri și tot atâtea pământuri. Porunca Sa coboară între ele, pentru ca voi să știți că Allah este cu putere peste toate și că Allah cuprinde toate lucrurile cu știința Sa."
Coran, 65:12

El spune: *„a creat... pentru ca voi să știți"*. Așadar, cunoașterea este un scop al creației. Iar dovada pentru al doilea aspect este cuvântul Său de la sfârșitul surei al-Dhāriyāt:

﴿وَمَا خَلَقْتُ ٱلْجِنَّ وَٱلْإِنسَ إِلَّا لِيَعْبُدُونِ﴾

„Nu i-am creat pe djinni și pe oameni decât ca să Mă adore."
Coran, 51:56

Atât cunoașterea, cât și adorarea sunt, deci, scopuri ale creației. Adorarea nu se poate împlini decât prin cunoașterea folositoare

care apropie de Allah. Cel care cunoaște și pune în practică a împlinit scopul pentru care a fost creat.

De aceea, învățații au spus că tawḥīd-ul pentru care am fost creați și aduși la existență are două laturi: una a cunoașterii și una a faptei; unicitatea lui Allah în cunoaștere și afirmare, și unicitatea Sa în voință și căutare. Amândouă sunt necesare pentru împlinirea adorării, astfel încât omul să fie cu adevărat dintre robii lui Allah care Îi dau ascultare cu sinceritate.

Cel care are cunoaștere, dar nu o pune în practică, atrage asupra sa mânia lui Allah, deoarece nu a împlinit scopul cunoașterii. Iar cel care se străduiește în adorare și face fapte fără cunoaștere este rătăcit de la calea lui Allah și de la drumul Său drept.

Din acest motiv, ni s-a rânduit să citim în sura al-Fātiḥah acea rugă măreață, cea mai importantă și mai însemnată dintre rugi:

﴿ٱهۡدِنَا ٱلصِّرَٰطَ ٱلۡمُسۡتَقِيمَ صِرَٰطَ ٱلَّذِينَ أَنۡعَمۡتَ عَلَيۡهِمۡ غَيۡرِ ٱلۡمَغۡضُوبِ عَلَيۡهِمۡ وَلَا ٱلضَّآلِّينَ﴾

„Călăuzește-ne pe drumul drept, drumul celor pe care i-ai binecuvântat, nu al celor asupra cărora s-a abătut mânia Ta și nici al celor rătăciți.”

Coran, 1:6–7

Cei binecuvântați sunt oamenii cunoașterii și ai faptei; cei asupra cărora s-a abătut mânia sunt cei care au cunoaștere fără faptă; iar cei rătăciți sunt cei care au faptă fără cunoaștere. Sufyān ibn ʿUyaynah — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Cel dintre învățații noștri care se strică are o asemănare cu iudeii, iar cel dintre adoratorii noștri care se strică are o asemănare cu creștinii.”*

Iudeii au cunoaștere, însă nu o pun în practică. Allah spune:

﴿مَثَلُ ٱلَّذِينَ حُمِّلُواْ ٱلتَّوۡرَىٰةَ ثُمَّ لَمۡ يَحۡمِلُوهَا كَمَثَلِ ٱلۡحِمَارِ﴾

„Pilda celor cărora li s-a încredințat Tora, iar apoi nu au purtat-o este asemenea pildei măgarului...”
Fragment coranic — Coran, 62:5

„Nu au purtat-o” înseamnă că nu au pus-o în practică. Au memorat-o și au înțeles ceea ce arată ea, însă nu au împlinit-o. Iar cel dintre adoratorii noștri care se strică are o asemănare cu creștinii, deoarece creștinii au introdus inovații și forme de adorare pentru care Allah nu a trimis nicio dovadă, pe care nu le-a legiuit robilor Săi și prin care nu le-a îngăduit să-L adore.

2 Omul va fi întrebat ce a făcut cu ceea ce știa

Profetul ﷺ a vestit că, în Ziua Învierii, oamenii vor fi întrebați despre cunoașterea pe care au dobândit-o: ce au făcut cu ea? În hadithul lui Abū Barzah al-Aslamī — Allah să fie mulțumit de el — Profetul ﷺ a spus: „Picioarele robului nu se vor mișca în Ziua Învierii până când nu va fi întrebat despre patru lucruri." Printre acestea a amintit: „despre cunoașterea sa: ce a făcut cu ea".[6]

De aceea, Abū al-Dardāʾ — Allah să fie mulțumit de el — a spus: *„Mă tem ca în Ziua Învierii Domnul meu să nu mă cheme înaintea tuturor făpturilor și să spună: «ʿUwaymir, ce ai făcut cu ceea ce știai?»"*

Este un lucru înfricoșător, o încercare cumplită și o împrejurare gravă. Despre fiecare lucru învățat, omul va fi întrebat în Ziua Învierii: *„Ce ai făcut cu ceea ce știai?"* Scopul cunoașterii este fapta; de aceea, fiecare om va fi întrebat despre cunoașterea pe care a dobândit-o.

Mai mulți dintre înaintași au spus: *„De-aș scăpa de cunoașterea mea fără câștig și fără pierdere: nici în folosul meu, nici împotriva mea!"* Ei se refereau la cunoașterea pe care o dobândiseră. Aceste cuvinte izvorăsc din grija lor deosebită de a se feri de rău și din marea lor teamă, deși cunoașterea și faptele lor erau drepte. Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Credinciosul unește binefacerea cu teama, iar fățarnicul unește faptele rele cu speranța amăgitoare."*

În acest sens se înțeleg și cuvintele lui ʿAbd Allāh ibn Abī Mulaykah — Allah să aibă milă de el: „Am întâlnit peste treizeci

6 Relatat de al-Tirmidhī (2417), care a spus: „Ḥasan ṣaḥīḥ."

de companioni și fiecare dintre ei se temea de fățărnicia din sine."[7]

Allah a unit în ei două însușiri mărețe: să facă binele și să împlinească ascultarea cât mai bine, iar în același timp să se teamă de Allah și de faptul că faptele lor ar putea să nu fie primite.

﴿وَٱلَّذِينَ يُؤْتُونَ مَآ ءَاتَواْ وَّقُلُوبُهُمْ وَجِلَةٌ أَنَّهُمْ إِلَىٰ رَبِّهِمْ رَٰجِعُونَ﴾

„Și cei care dau ceea ce dau, în vreme ce inimile lor sunt pline de teamă, pentru că se vor întoarce la Domnul lor."
Coran, 23:60

ʿĀ'ishah — Allah să fie mulțumit de ea — a spus: „L-am întrebat pe Trimisul lui Allah ﷺ despre acest verset: «Sunt aceia care beau vin, săvârșesc desfrânarea și fură?» El a răspuns: «Nu, fiică a lui al-Ṣiddīq! Sunt aceia care postesc, se roagă și dau milostenie, dar se tem că acestea nu le vor fi primite. Ei sunt cei care se grăbesc către faptele bune.»"[8]
Allah — slăvit și preamărit fie El — spune:

﴿وَإِذْ يَرْفَعُ إِبْرَٰهِـۧمُ ٱلْقَوَاعِدَ مِنَ ٱلْبَيْتِ وَإِسْمَٰعِيلُ رَبَّنَا تَقَبَّلْ مِنَّآ﴾

„Și când Avraam ridica temeliile Casei împreună cu Ismael: «Domnul nostru, primește de la noi!»"
Fragment coranic — Coran, 2:127

Wuhayb ibn al-Ward — Allah să aibă milă de el — a citit acest verset și a plâns, spunând: „O, prieten apropiat al Celui Milostiv!

7 Al-Bukhārī o citează fără lanț complet în Ṣaḥīḥ-ul său, capitolul despre teama credinciosului ca faptele sale să nu fie zădărnicite fără să-și dea seama (1/110, împreună cu Fatḥ al-Bārī).

8 Relatat de al-Tirmidhī (3175).

Ridici temeliile Casei Celui Milostiv și totuși te temi că nu va fi primită de la tine!”[9]

9 Relatat de Ibn Abī Ḥātim în Tafsīr-ul său (1/233). Vezi și Tafsīr Ibn Kathīr (1/253–254, ediția al-Shaʿb).

3 Avertisment pentru cel care nu împlinește ceea ce știe

Coranul și Sunna cuprind amenințări și avertismente pentru cel care nu pune în practică ceea ce a învățat: el învață, dobândește înțelegere și poate chiar îi cheamă pe alții la această cunoaștere, însă el însuși nu o împlinește! Allah — slăvit și preamărit fie El — spune:

﴿يَٰٓأَيُّهَا ٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ لِمَ تَقُولُونَ مَا لَا تَفۡعَلُونَ كَبُرَ مَقۡتًا عِندَ ٱللَّهِ أَن تَقُولُواْ مَا لَا تَفۡعَلُونَ﴾

„O, voi cei care credeți! De ce spuneți ceea ce nu faceți? Este foarte urât înaintea lui Allah să spuneți ceea ce nu faceți."
Coran, 61:2–3

﴿أَتَأۡمُرُونَ ٱلنَّاسَ بِٱلۡبِرِّ وَتَنسَوۡنَ أَنفُسَكُمۡ وَأَنتُمۡ تَتۡلُونَ ٱلۡكِتَٰبَۚ أَفَلَا تَعۡقِلُونَ﴾

„Le porunciți oamenilor binele și vă uitați pe voi înșivă, în vreme ce citiți Cartea? Oare nu pricepeți?"
Coran, 2:44

Iar despre profetul Său Shuʿayb, Allah spune:

﴿وَمَآ أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَآ أَنْهَىٰكُمْ عَنْهُ﴾

„Eu nu vreau să fac tocmai ceea ce vă opresc vouă."
Fragment coranic — Coran, 11:88

Acestea sunt trei versete din Coranul măreț privitoare la acest subiect.

În cele două Ṣaḥīḥ-uri și în alte lucrări, în hadithul lui Usāmah, Profetul ﷺ a spus: „În Ziua Învierii va fi adus un om și va fi aruncat în Foc. Măruntaiele îi vor ieși afară, iar el se va învârti cu ele așa cum se învârte măgarul în jurul morii. Locuitorii Focului vor veni la el și îi vor spune: «Cutare, ce ai pățit? Oare nu ne porunceai binele și nu ne opreai de la rău?» El va spune: «Ba da! Vă porunceam binele, dar nu-l făceam, și vă opream de la rău, dar îl făceam.»"[10]

În Musnad-ul imamului Aḥmad, din hadithul lui Anas — Allah să fie mulțumit de el — se relatează că Profetul ﷺ, în noaptea în care a fost dus în călătoria nocturnă, a văzut oameni ale căror buze erau tăiate cu foarfece de foc. El a întrebat: „Cine sunt aceștia?" I s-a răspuns: „Aceștia sunt predicatori din comunitatea ta, care le poruncesc oamenilor binele și se uită pe ei înșiși, deși citesc Cartea. Oare nu pricep?"[11]

Cartea și Sunna cuprind, așadar, avertismente pentru cel care nu pune în practică ceea ce știe, pentru cel care îi cheamă pe alții, dar el însuși nu împlinește. Partea oamenilor din cunoașterea sa ajunge mai mare decât propria sa parte; el seamănă cu fitilul din lampă, care le luminează oamenilor drumul, dar se arde pe sine.

10 Al-Bukhārī (3267) și Muslim (2989), de la Usāmah ibn Zayd.

11 Aḥmad (3/120). Shaykh al-Albānī l-a autentificat în al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (291).

De aceea, Muṭarrif ibn ʿAbd Allāh ibn al-Shikhkhīr, unul dintre marii tābiʿūn, demn de încredere și stăruitor în adorare, cerea adăpost la Allah de acest lucru, spunând:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَعُوذُ بِكَ أَنْ يَكُونَ أَحَدٌ أَسْعَدَ بِمَا عَلَّمْتَنِي مِنِّي،
وَأَعُوذُ بِكَ أَنْ أَكُونَ عِبْرَةً لِغَيْرِي

„O, Allah, caut adăpost la Tine ca altcineva să aibă mai mult folos decât mine din ceea ce m-ai învățat. Și caut adăpost la Tine să ajung o pildă de avertizare pentru alții!”[12]

Este o rugă măreață. Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah — Allah să aibă milă de el — a spus: „Este dintre cele mai frumoase rugi.”[13]

12 Relatat de imamul Aḥmad în al-Zuhd, nr. 1358.

13 Majmūʿ al-Fatāwā (14/307).

4 Fapta este o cauză a intrării în Paradis

Dovezile religioase arată că faptele prin care omul se apropie de Allah sunt o comoară pentru el în Ziua Învierii; prin ele dobândește mulțumirea lui Allah și Paradisul Său. În aproximativ cincizeci de versete, Coranul leagă credința de faptă atunci când vorbește despre răsplată. Deși fapta face parte din credință, ea este amintită separat pentru a-i înălța locul, a-i arăta însemnătatea și a o pune în lumină: un lucru particular este amintit după cel general.

﴿وَٱلَّذِينَ ءَامَنُواْ وَعَمِلُواْ ٱلصَّٰلِحَٰتِ أُوْلَٰٓئِكَ أَصْحَٰبُ ٱلْجَنَّةِ ۖ هُمْ فِيهَا خَٰلِدُونَ﴾

„Iar cei care cred și fac fapte bune sunt oamenii Paradisului; în el vor rămâne veșnic.”
Coran, 2:82

﴿مَنْ عَمِلَ صَٰلِحًا مِّن ذَكَرٍ أَوْ أُنثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهُۥ حَيَوٰةً طَيِّبَةً ۖ وَلَنَجْزِيَنَّهُمْ أَجْرَهُم بِأَحْسَنِ مَا كَانُوا۟ يَعْمَلُونَ﴾

„Oricui face o faptă bună, bărbat ori femeie, fiind credincios, îi vom dărui o viață bună și le vom da răsplata după cele mai bune fapte pe care le făceau.”
Coran, 16:97

﴿وَنُودُوٓا۟ أَن تِلْكُمُ ٱلْجَنَّةُ أُورِثْتُمُوهَا بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

„Și li se va striga: «Acesta este Paradisul pe care l-ați moștenit pentru ceea ce făceați!»”
Fragment coranic — Coran, 7:43

﴿ٱدْخُلُوا۟ ٱلْجَنَّةَ بِمَا كُنتُمْ تَعْمَلُونَ﴾

„Intrați în Paradis pentru ceea ce făceați!”
Fragment coranic — Coran, 16:32

Versetele cu acest înțeles sunt numeroase. Fapta este, așadar, o cauză a intrării în Paradis. Cât despre cuvintele Profetului nostru — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra sa: *„Fapta sa nu-l va introduce pe niciunul dintre voi în Paradis”*, acestea se referă la un schimb sau la un preț echivalent. Altfel, fapta este una dintre cauzele intrării în Paradis, iar intrarea în Paradis are loc prin mila lui Allah.

Ei au întrebat: „Nici măcar pe tine, Trimis al lui Allah?” El a răspuns: „Nu, nici măcar pe mine, decât dacă Allah mă cuprinde cu harul și mila Sa.”[14]

14 Relatat de al-Bukhārī (5673) și Muslim (2816).

Faptele nu sunt un preț ori o contraprestație pentru intrarea omului în Paradis. Ele sunt o cauză; intrarea în Paradis se dobândește numai prin mila și harul lui Allah. Până și faptele pe care omul le săvârșește sunt din mila și harul pe care Allah i le dăruiește:

﴿وَلَوْلَا فَضْلُ ٱللَّهِ عَلَيْكُمْ وَرَحْمَتُهُۥ مَا زَكَىٰ مِنكُم مِّنْ أَحَدٍ أَبَدًا وَلَٰكِنَّ ٱللَّهَ يُزَكِّى مَن يَشَآءُ﴾

„Dacă n-ar fi harul lui Allah asupra voastră și mila Sa, niciunul dintre voi nu s-ar fi curățit vreodată. Dar Allah îl curățește pe cine voiește.”

Fragment coranic — Coran, 24:21

5 Graba înaintașilor de a împlini ceea ce aflau

Acest adevăr se vede și din starea minunată a înaintașilor — Allah să aibă milă de ei: se grăbeau să facă faptele bune, să stăruie în ele și să le împlinească de îndată ce le auzeau de la Trimisul lui Allah ﷺ. Imediat ce auzeau hadithul său, se grăbeau în chip uimitor să împlinească ceea ce le poruncea și stăruiau în aceasta. Numeroase relatări despre ei arată cât de mult țineau la acest lucru și câtă grijă îi purtau.

În cele două Ṣaḥīḥ-uri și în alte lucrări se relatează, din hadithul lui ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el — că Fāṭimah, fiica Profetului ﷺ, a venit la el cerând un slujitor. El i-a spus: „Să nu-ți arăt ceva mai bun decât un slujitor? Când te așezi în pat, slăvește-L pe Allah de treizeci și trei de ori, laudă-L de treizeci și trei de ori și preamărește-L de treizeci și patru de ori.”[15]

ʿAlī a spus: *„Nu am părăsit aceasta de când am auzit-o de la Trimisul lui Allah ﷺ.”* Unul dintre cei prezenți a ales o noapte grea, în care omul ar putea uita: *„Nici în noaptea de la Ṣiffīn?”* — noaptea în care a avut loc războiul cunoscut și bătălia vestită. El a răspuns: *„Nici în noaptea de la Ṣiffīn.”*

Dāwūd ibn Abī Hind a relatat de la al-Nuʿmān ibn Sālim, de la ʿAmr ibn Aws, care a spus: *„ʿAnbasah ibn Abī Sufyān mi-a povestit, în boala de care a murit, un hadith de care se bucura. El a spus: «Am auzit-o pe Umm Ḥabībah spunând: L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: Celui care împlinește douăsprezece rakʿah într-o zi și o noapte i se va clădi prin ele o casă în Paradis.»”*

Umm Ḥabībah a spus: „Nu le-am părăsit de când le-am auzit de la Trimisul lui Allah ﷺ.” ʿAnbasah a spus: „Nu le-am părăsit de când le-am auzit de la Umm Ḥabībah.” ʿAmr ibn Aws a spus: „Nu le-am părăsit de când le-am auzit de la ʿAnbasah.” Iar al-Nuʿmān

15 Ṣaḥīḥ al-Bukhārī (5362) și Ṣaḥīḥ Muslim (2727).

ibn Sālim a spus: „Nu le-am părăsit de când le-am auzit de la ʿAmr ibn Aws." Relatat de Muslim.[16]

Acestea sunt aspirații foarte înalte: graba de a pune în practică, de a începe împlinirea și, în același timp, stăruința în ea.

În Ṣaḥīḥ al-Bukhārī, Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Prietenul meu apropiat mi-a dat trei îndemnuri pe care nu le voi părăsi până la moarte: să postesc trei zile în fiecare lună, să împlinesc rugăciunea ḍuḥā și să mă culc după ce am împlinit witr."[17]

Același lucru se găsește în Ṣaḥīḥ Muslim, în hadithul lui Abū al-Dardāʾ — Allah să fie mulțumit de el: „Iubitul meu ﷺ mi-a dat trei îndemnuri pe care nu le voi părăsi cât voi trăi." Apoi a amintit aceste trei lucruri.[18]

Un alt exemplu este cel al unuia dintre companionii tineri, ʿUmar ibn Abī Salamah — Allah să fie mulțumit de el. El a spus: „Eram un băiat aflat în grija Trimisului lui Allah ﷺ, iar mâna mea umbla prin vas. El mi-a spus: «Băiete, pomenește numele lui Allah, mănâncă folosind dreapta și mănâncă din ceea ce se află înaintea ta.»" Hadith convenit ca autentic. Al-Bukhārī adaugă cuvintele sale: „De atunci, așa am mâncat mereu."[19]

Era încă un băiat în grija Trimisului lui Allah ﷺ când a auzit aceste cuvinte, iar el spune: *„De atunci, așa am mâncat mereu."* Vedem adesea că cei mici sunt mustrați, opriți și atenționați o dată, de două și de trei ori, fără să se grăbească să asculte. Acest tânăr companion a auzit îndemnul o singură dată și a spus: *„De atunci, așa am mâncat mereu."* Acest lucru arată, pe de o parte, graba de a împlini și, pe de altă parte, stăruința până la moarte.

Dacă privim viețile înaintașilor evlavioși de după companioni, găsim relatări deosebite în acest sens. Sufyān al-Thawrī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Nu mi-a ajuns vreun hadith de la Trimisul lui Allah ﷺ fără să-l pun în practică."*

16 Muslim (728a).

17 Al-Bukhārī (1178).

18 Muslim (722).

19 Al-Bukhārī (5376) și Muslim (2022).

ʿAmr ibn Qays al-Mulāʾī — Allah să aibă milă de el — a spus: *„Când îți ajunge un hadith de la Trimisul lui Allah ﷺ, pune-l în practică măcar o dată, ca să fii dintre cei care îl împlinesc."* Cuvintele *„măcar o dată"* privesc faptele Sunnei și cele recomandate; în cazul obligațiilor nu este suficient să le împlinească o singură dată pentru a fi socotit dintre cei care le împlinesc.

Ibn al-Qayyim — Allah să aibă milă de el — a transmis de la profesorul său, Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah, că, amintind hadithul lui Abū Umāmah în care Profetul ﷺ a spus: „Pe cel care citește Āyat al-Kursī după fiecare rugăciune nu-l mai desparte de Paradis decât moartea", a adăugat: „Mi-a ajuns de la Shaykh al-Islām Ibn Taymiyyah că a spus: «Nu am părăsit citirea ei după fiecare rugăciune.»"[20]

De la imamul Aḥmad — Allah să aibă milă de el — s-a relatat: *„Nu am scris vreun hadith fără să-l pun în practică."* El a alcătuit Musnad-ul, a cărui întindere și mulțime de hadithuri sunt cunoscute. El a spus: *„Nu am scris vreun hadith fără să-l pun în practică; până și când am auzit că Profetul ﷺ a făcut ḥijāmah și i-a dat celui care i-a făcut-o un dinar, am făcut și eu ḥijāmah și i-am dat un dinar."*

Aceasta era calea înaintașilor: grija, stăruința, perseverența și marea atenție față de cunoaștere, grăbindu-se să o împlinească și rămânând statornici în ea.

20 Zād al-Maʿād (1/285).

6 Graba înaintașilor de a părăsi ceea ce era oprit

Și în privința lucrurilor oprite, înaintașii dădeau dovadă de o uimitoare grabă și stăruință. În cele două Ṣaḥīḥ-uri se relatează de la ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — că Profetul ﷺ a spus: „Allah vă oprește să jurați pe părinții voștri."[21]

În unele relatări se arată că Profetul ﷺ l-a auzit pe ʿUmar jurând pe tatăl său. Acesta era un obicei cu care se deprinseseră în vremea neștiinței, înainte de Islam: jurau pe părinți, iar limba li se obișnuise astfel. ʿUmar spune: *„L-am auzit pe Trimisul lui Allah ﷺ spunând: «Allah vă oprește să jurați pe părinții voștri.» Pe Allah, de când l-am auzit pe Profetul ﷺ, nu am mai jurat astfel: nici vorbind în numele meu, nici redând cuvintele altuia."*

Dintre întâmplările hazlii povestite în această privință — pe care o amintesc doar pentru comparație, ca să înțelegem aspirația înaintașilor și grija lor deosebită — este aceea a unui om care a auzit pe altcineva jurând pe Profet. L-a sfătuit și i-a explicat dovezile până când acesta s-a convins și s-a hotărât să nu mai jure astfel. Dorind să-l încredințeze pe cel care îl sfătuise, i-a spus: *„Pe Profet, de azi înainte nu voi mai jura pe Profet!"*

Observăm că, atunci când limba se obișnuiește cu ceva, este greu pentru om să se desprindă de acel lucru și să stăruie fără nicio scăpare. Totuși, ʿUmar — Allah să fie mulțumit de el — jură: *„Pe Allah, nu am mai jurat astfel după aceea, nici vorbind în numele meu, nici redând cuvintele altuia."* Aceasta ne arată grija înaintașilor față de hadith: de îndată ce auzeau ceva, fie o poruncă, fie o oprire, stăruiau într-un chip uimitor, chiar și atunci când sufletul se deprinsese cu contrariul.

Tot din această categorie este hadithul lui Anas din cele două Ṣaḥīḥ-uri. El era slujitor la Abū Ṭalḥah și, într-o zi, înainte de

21 Al-Bukhārī (6647) și Muslim (1646).

interzicerea vinului, le turna de băut. În timp ce făcea aceasta, a venit cineva și a spus: „Vinul a fost interzis!” De îndată au poruncit să fie vărsat, cu toate că sufletele erau legate de el și se obișnuiseră cu băutul. L-au vărsat pe loc, în aceeași clipă, și aceea a fost ultima lor întâlnire cu el.[22]

La fel, în Ṣaḥīḥ Muslim, de la Ibn ʿAbbās — Allah să fie mulțumit de amândoi — se relatează că Trimisul lui Allah ﷺ a văzut un inel de aur pe mâna unui bărbat, l-a scos și l-a aruncat, spunând: „Unul dintre voi ia un cărbune de foc și și-l pune pe mână!” După plecarea Trimisului lui Allah ﷺ, bărbatului i s-a spus: „Ia-ți inelul și folosește-te de el!” — adică să-l vândă ori să-l lase familiei, acestea fiind întrebuințări îngăduite. El a răspuns: „Nu, pe Allah, nu-l voi mai lua niciodată, după ce Trimisul lui Allah ﷺ l-a aruncat!”[23]

Sufletul său s-a lipsit chiar și de această folosință îngăduită, atât de mare era grija și ținerea sa la ceea ce venise de la Profet — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra sa.

22 Al-Bukhārī (4617) și Muslim (1980).

23 Muslim (2090).

7 Punerea în practică întărește și statornicește cunoașterea

Grija pentru faptă este o cauză a statornicirii, întăririi și înrădăcinării cunoașterii. Când fapta este părăsită, cunoașterea pleacă. S-a relatat că ʿAlī — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Cunoașterea cheamă fapta: dacă aceasta îi răspunde, rămâne; altfel, pleacă."[24] Adică nu rămâne. Punerea în practică este o cauză a păstrării cunoașterii.

Al-Shaʿbī — Allah să aibă milă de el — a spus: „Ne ajutam să păstrăm hadithul în memorie punându-l în practică."[25] Iar Abū al-Dardāʾ — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Nu vei fi învățat până când nu vei fi ucenic și nu vei fi ucenic până când nu vei pune în practică ceea ce ai învățat."[26]

În acest sens măreț s-au transmis multe cuvinte de la înaintași — Allah să aibă milă de ei. Dacă musulmanul privește și la realitatea vieții lor, găsește acest lucru limpede în viețile lor frumoase și în relatările lor binecuvântate. Allah să fie mulțumit de ei, să aibă milă de ei și să ne alăture tuturor robilor Săi drepți.

24 Relatat de Ibn ʿAsākir în Dhamm man lam Yaʿmal bi-ʿIlmih (p. 38).
25 Relatat de Ibn ʿAbd al-Barr în Jāmiʿ Bayān al-ʿIlm (1/709).
26 Relatat de al-Khaṭīb în Iqtiḍāʾ al-ʿIlm al-ʿAmal (16, 17).

8 Pilda faptei este mai puternică în chemarea la Allah

Punerea în practică a cunoașterii este mai puternică în chemarea la Allah decât vorba lipsită de faptă. Am amintit cuvântul lui Allah — slăvit și preamărit fie El — despre Shuʿayb:

﴿وَمَآ أُرِيدُ أَنْ أُخَالِفَكُمْ إِلَىٰ مَآ أَنْهَىٰكُمْ عَنْهُ﴾

„Eu nu vreau să fac tocmai ceea ce vă opresc vouă."
Fragment coranic — Coran, 11:88

Mālik ibn Dīnār — Allah să aibă milă de el — a spus: „Dacă învățatul nu pune în practică, îndemnul său alunecă de pe inimi precum picătura de pe piatra netedă."[27]

De la al-Maʾmūn s-a relatat: „Avem mai mare nevoie să fim îndemnați prin fapte decât să fim îndemnați prin vorbe."[28]
Cel care împlinește și stăruie este, prin însăși fapta sa și prin stăruința sa, un chemător. El devine astfel o pildă pentru oameni și un adevărat îndrumător. Allah spune:

﴿وَٱجْعَلْنَا لِلْمُتَّقِينَ إِمَامًا﴾

„Și fă-ne pildă pentru cei evlavioși!"
Fragment coranic — Coran, 25:74

Omul nu ajunge îndrumător la acest rang decât dacă însușirile binelui se adună în el, astfel încât să fie o pildă pentru oameni în acestea. Dar cel care adună multe cunoștințe fără să fie dintre cei

27 Relatat de al-Khaṭīb în Iqtiḍāʾ al-ʿIlm al-ʿAmal (97).
28 Jāmiʿ Bayān al-ʿIlm (1236).

care le împlinesc nu are folos din ele, iar nici ceilalți nu au folos din cunoașterea lui.

Îmi amintesc o întâmplare care m-a impresionat: am vizitat odată un vârstnic dintre cei stăruitori în adorare, în moscheea unde se ruga. Era un om al adorării și rămânea în moschee, așteptând următoarea rugăciune după încheierea celei dinainte. L-am salutat, am vorbit cu el și i-am spus: *„Mā shāʾ Allāh, în cartierul vostru sunt câțiva căutători ai cunoașterii."* El a întrebat: *„În cartierul nostru?" „Da, în cartierul vostru"*, i-am răspuns, *„mā shāʾ Allāh, sunt câțiva căutători ai cunoașterii."* A repetat întrebarea, arătându-și mirarea: *„În cartierul nostru? În acest cartier al nostru?" „Da"*, i-am spus. El a răspuns: *„Fiule, cel care nu păstrează rugăciunea împreună cu obștea nu este un căutător al cunoașterii."*

Uneori, oamenii adună multe cunoștințe, memorează și studiază, dar lipsesc adesea, mai ales de la rugăciunea de dimineață. Dacă această mare îndatorire este neglijată — cel mai însemnat stâlp al Islamului după cele două mărturii și primul lucru despre care omul va fi întrebat în Ziua Învierii — unde este rodul cunoașterii?

Ibn ʿUmar a relatat despre companioni: „Când nu vedeam un om la rugăciunea de dimineață și la cea de seară, îl bănuiam de rău."[29] Iar în hadith se spune: „Cele mai grele rugăciuni pentru fățarnici sunt rugăciunea de dimineață și cea de seară." Hadith convenit ca autentic.[30]

În vremea noastră, când mulți stau treji noaptea, rugăciunea de dimineață este adesea pierdută ori neglijată. Omul poate petrece noaptea în discuții de cunoaștere despre anumite probleme ori subiecte, apoi doarme și pierde rugăciunea de dimineață. Chiar dacă ar sta treaz memorând și citind Coranul, dacă aceasta se face în detrimentul rugăciunii de dimineață, veghea lui este oprită, nu îi este îngăduită și păcătuiește prin ea.

---

29 Relatat de al-Ṭabarānī în al-Muʿjam al-Kabīr (12/271), Ibn Khuzaymah (1405) și Ibn Ḥibbān (2099).

30 Relatat de al-Bukhārī (657) și Muslim (651).

Una dintre rugăciunile cel mai des pierdute în aceste vremuri este chiar cea mai bună dintre rugăciuni, după cum Profetul ﷺ a spus: „Cea mai bună rugăciune înaintea lui Allah este rugăciunea de dimineață de vineri, împreună cu obștea." Relatat de Abū Nuʿaym în al-Ḥilyah, cu lanț autentificat de al-Albānī — Allah să aibă milă de el.[31] Totuși, rugăciunea de dimineață de vineri, în obște, se numără acum printre cele mai des pierdute!

Întrebați-i pe imamii moscheilor despre aceasta! Întrucât noaptea dinaintea zilei de vineri este o noapte de odihnă de la muncă, oamenii stau treji până târziu, apoi se culcă la o oră înaintată și dorm în timpul acestei rugăciuni. Chiar și cel mai grijuliu dintre ei ajunge târziu și moleșit, obosit, cu capul greu de somn, fără să împlinească rugăciunea cum se cuvine.

Iar dacă știe că imamul moscheii sale citește în acea zi sura al-Sajdah și „Hal atā" [al-Insān], chiar dacă are obiceiul să vină, nu mai vine decât spre sfârșitul celei de-a doua rakʿah. Unde este rodul cunoașterii când este vorba despre o îndatorire care va fi primul lucru despre care robul va fi întrebat în Ziua Învierii? Cel care o neglijează pe aceasta va neglija și mai mult celelalte îndatoriri.

31 Ḥilyat al-Awliyāʾ (7/207). Vezi al-Silsilah al-Ṣaḥīḥah (1566).

9 Să-I cerem lui Allah ajutor pentru a împlini ceea ce știm

Am amintit că Profetul — binecuvântarea și pacea lui Allah fie asupra sa — rostea zilnic, după cum s-a arătat în hadithul lui Umm Salamah, această rugă:

اللَّهُمَّ إِنِّي أَسْأَلُكَ عِلْمًا نَافِعًا، وَرِزْقًا طَيِّبًا، وَعَمَلًا مُتَقَبَّلًا

„O, Allah, Îți cer cunoaștere folositoare, hrană și câștig bune și fapte primite!"

Această rugă binecuvântată este cât se poate de potrivită la începutul zilei: ziua este câmpul faptelor, iar scopurile musulmanului în ziua sa sunt aceste trei lucruri, fără un al patrulea: cunoaștere folositoare, faptă primită și câștig bun. De aceea, este potrivit să începi ziua, după rugăciunea de dimineață, cu această rugă: *„O, Allah, Îți cer cunoaștere folositoare, hrană și câștig bune și fapte primite!"* Apoi pornești în ziua ta, după ce ai căutat ajutorul lui Allah și I-ai cerut sprijinul în căutarea cunoașterii, în strădania de a împlini faptele și în dobândirea câștigului.

10 Mustrarea celui care nu se preocupă de faptă

De la înaintași — Allah să aibă milă de ei — s-au transmis foarte multe cuvinte prin care îl mustră pe cel care nu se preocupă de faptă și nu-i poartă grijă. Abū Hurayrah — Allah să fie mulțumit de el — a spus: „Cunoașterea care nu este pusă în practică este asemenea unei comori din care nu se cheltuiește pe calea lui Allah."[32]

Imamul Aḥmad a fost întrebat despre un om care scrie multe hadithuri. El a răspuns: „Ar trebui să sporească punerea lor în practică pe măsura sporirii căutării." Apoi a spus: „Calea cunoașterii este precum calea averii: atunci când averea crește, crește și zakāt-ul datorat pentru ea."[33]

32 Relatat de al-Khaṭīb în Iqtiḍāʾ al-ʿIlm al-ʿAmal (12). Al-Albānī a spus: „Este un lanț oprit la companion, fără cusur însemnat."

33 Aceeași lucrare, nr. 148.

Al-Khaṭīb a spus: „După cum averile nu folosesc decât dacă sunt cheltuite, tot așa cunoștințele nu folosesc decât celui care le pune în practică și le respectă îndatoririle. Fiecare să privească la sine și să profite de timpul său. Șederea este scurtă, plecarea este aproape, drumul este înfricoșător, amăgirea este răspândită, primejdia este mare, iar Cel care cercetează vede limpede. Allah stă la pândă, iar la El sunt întoarcerea și revenirea:

﴿فَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ خَيْرًا يَرَهُۥ وَمَن يَعْمَلْ مِثْقَالَ ذَرَّةٍ شَرًّا يَرَهُۥ﴾

«Cel care va face un bine cât greutatea unui fir de colb îl va vedea, iar cel care va face un rău cât greutatea unui fir de colb îl va vedea.»”[34]
Coran, 99:7–8

Al-Ḥasan al-Baṣrī — Allah să aibă milă de el — a spus: „Coranul a fost coborât pentru a fi pus în practică, însă oamenii au socotit însăși recitarea lui drept faptă.” Ibn al-Jawzī a amintit aceste cuvinte în Talbīs Iblīs și a explicat: „Adică s-au mărginit la recitare și au părăsit împlinirea lui.”[35]
Un om i-a spus lui Ibrāhīm ibn Adham: „Allah Preaînaltul a spus:

﴿ٱدْعُونِىٓ أَسْتَجِبْ لَكُمْ﴾

«Chemați-Mă și vă voi răspunde!»
Fragment coranic — Coran, 40:60

Atunci de ce Îl chemăm, dar nu ni se răspunde?” Ibrāhīm i-a răspuns: „Din cinci pricini.” Omul a întrebat: „Care sunt acestea?” El a spus: „L-ați cunoscut pe Allah, dar nu I-ați dat dreptul cuvenit; ați citit Coranul, dar nu ați pus în practică ceea ce cuprinde; ați spus: «Îl iubim pe Trimis ﷺ», dar ați părăsit Sunna sa; ați spus: «Îl blestemăm pe Iblīs», dar i-ați dat ascultare; iar a

34 Aceeași lucrare, p. 20.
35 Talbīs Iblīs, p. 137.

cincea: v-ați lăsat propriile cusururi și v-ați ocupat de cusururile oamenilor."[36]

Sufyān al-Thawrī a spus: „Allah să aibă milă de Abū Ḥāzim![37] El a spus: «Oamenii de astăzi se mulțumesc cu cunoașterea și au părăsit fapta.»"[38]

Mālik ibn Dīnār a spus: „Dacă robul caută cunoașterea pentru faptă, cunoașterea îl face smerit; dacă o caută pentru altceva, ea îl sporește în nelegiuire ori în trufie."[39]

ʿAbd Allāh ibn al-Muʿtazz a spus: *„Cunoașterea fără faptă este asemenea unui pom fără roade."* A mai spus: *„Cunoașterea fățarnicului se află în vorba sa, iar cunoașterea credinciosului în fapta sa."*

Maʿrūf al-Karkhī a spus: *„Când Allah îi voiește binele unui rob, îi deschide poarta faptei și îi închide poarta certurilor. Iar când Allah îi voiește răul unui rob, îi deschide poarta certurilor și îi închide poarta faptei."*

Al-Ḥasan a auzit oameni certându-se și a spus: „Aceștia sunt oameni care s-au plictisit de adorare, cărora vorba le vine ușor și a căror grijă de a se feri de rău s-a împuținat; astfel, s-au apucat de vorbit."[40]

Bishr ibn al-Ḥārith a spus: „Cunoașterea este bună pentru cel care o pune în practică. Cât de mult îl vatămă însă pe cel care nu o împlinește!" Iar Sufyān ibn ʿUyaynah a spus: „Dacă nu-ți folosește, cunoașterea îți dăunează." Al-Khaṭīb a explicat: „Adică, dacă nu-i folosește prin faptul că o pune în practică, îi dăunează fiind o dovadă împotriva lui."[41]

Printre cuvintele frumoase transmise în această privință este că Sufyān — Allah să aibă milă de el — a fost întrebat: „Îți este mai dragă căutarea cunoașterii sau fapta?" El a răspuns: „Cunoașterea

36 Jāmiʿ Bayān al-ʿIlm (1220).

37 Este Salamah ibn Dīnār al-Aʿraj, dintre adoratorii demni de încredere.

38 Relatat de imamul Aḥmad în al-ʿIlal (2659).

39 Relatat de al-Khaṭīb în Iqtiḍāʾ al-ʿIlm al-ʿAmal (31, 32, 33). Al-Albānī a spus: „Este un lanț oprit la cel de la care se relatează, fără cusur însemnat."

40 Faḍl ʿIlm al-Salaf, p. 37.

41 Toate aceste relatări se află în Iqtiḍāʾ al-ʿIlm al-ʿAmal de al-Khaṭīb.

se urmărește pentru faptă. Nu părăsi căutarea cunoașterii pentru faptă și nici fapta pentru căutarea cunoașterii."[42]

Închei cu un îndemn măreț, grăitor, folositor și mișcător al lui al-Khaṭīb al-Baghdādī — Allah să aibă milă de el — din cartea sa Iqtiḍāʾ al-ʿIlm al-ʿAmal. El spune:[43]

„O, căutător al cunoașterii, te îndemn să fii sincer în intenția cu care o cauți și să te străduiești să împlinești ceea ce ea cere! Cunoașterea este un pom, iar fapta este rodul său. Nu este socotit învățat cel care nu pune în practică ceea ce știe. Nu te mulțumi cu fapta câtă vreme ești înstrăinat de cunoaștere și nu te mulțumi cu cunoașterea câtă vreme ești delăsător în faptă. Unește-le pe amândouă, chiar dacă partea ta din fiecare este mică. Nimic nu este mai slab decât un învățat a cărui cunoaștere oamenii o părăsesc din pricina căii sale stricate și un neștiutor pe care oamenii îl urmează în neștiința sa, privind la adorarea lui. Puțin din aceasta, împreună cu puțin din cealaltă, este mai aproape de izbăvire la sfârșit, dacă Allah Își dăruiește mila și Își desăvârșește binefacerea asupra robului Său.

Cât despre amânare și neglijență, iubirea traiului tihnit și lipsit de griji, alegerea odihnei și a vieții comode și înclinarea spre confort și belșug, sfârșitul acestor însușiri este vrednic de mustrare, iar urmările lor sunt urâte și grele. Cunoașterea se urmărește pentru faptă, după cum fapta se urmărește pentru izbăvire. Dacă fapta rămâne în urma cunoașterii, cunoașterea devine o povară asupra învățatului. Căutăm adăpost la Allah de o cunoaștere devenită povară, care aduce înjosire și ajunge un lanț în jurul gâtului celui care o are!" Aici se încheie cuvintele sale — Allah să aibă milă de el.

Aici se încheie cuvântul despre acest subiect. Îi cerem lui Allah să facă din el o dovadă în folosul nostru, nu împotriva noastră, să ne folosească prin ceea ce ne-a învățat, să ne învețe ceea ce ne

42 Relatat de Abū Nuʿaym în al-Ḥilyah (7/12).

43 P. 18.

este de folos, să ne sporească în cunoaștere și să îndrepte toate treburile noastre.

سُبْحَانَكَ اللَّهُمَّ وَبِحَمْدِكَ، أَشْهَدُ أَنْ لَا إِلَهَ إِلَّا أَنْتَ،
أَسْتَغْفِرُكَ وَأَتُوبُ إِلَيْكَ

Slavă Ție, o, Allah, și laudă Ție! Mărturisesc că nimeni nu are dreptul să fie adorat în afară de Tine. Îți cer iertare și mă întorc la Tine cu căință.

Allah să-l binecuvânteze, să-i dăruiască pace, binecuvântări și har robului și Trimisului Său, Profetului nostru Muḥammad, familiei sale și tuturor companionilor săi.

Indice

credință 17
cunoaștere 2, 5–7, 9–10, 14, 22, 28–29, 33–34
faptă 3, 6–7, 10, 17–18, 25–26, 29–33
iertare 2, 5, 34
înaintași 11, 25, 30
Paradis 5, 18–20, 22
pildă 16, 26–27
rugăciune 22, 27–28
Sunna 3, 6, 14, 16, 32

EDIȚIE ÎN LIMBA ROMÂNĂ

Rodul cunoașterii este fapta

Cunoașterea prinde rădăcini și dă roade atunci când este împlinită. Zece principii, întemeiate pe Coran, Sunna și pilda înaintașilor, despre legătura dintre ceea ce știm și felul în care trăim.

Autor: ʿAbd al-Razzāq al-Badr

Traducere în limba română

Institutul Tawhid

INSTITUTUL TAWHID

tawhid.ro